Пралетарыі ўсіх краін, яднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

42 (7368) | Субота, 3 сакавіка 1945 г. | Цана 20 кап.

„У вялікіх бітвах Айчыннай вайны супроць нямецкага нашэсця Чырвоная Армія выратавала народы Совецкага Саюза ад нямецка-фашысцкага рабства, адстаяла свабоду і незалежнасць нашай Радзімы і дапамагла народам Еўропы скінуць нямецкае іга“.

(З загада тав. Сталіна да 27-й гадавіны Чырвонай Арміі).

Хутчэй адродзім лёгкую прамысловасць Беларусі!

Велізарныя страты нанеслі нямецка-фашысцкія захопнікі лёгкай прамысловасці Совецкай Беларусі. Руіны і попел асталіся на месцы лепшых фабрык і заводаў. У груды камення і шчэбня ператворана віцебская швейная фабрыка «Сцяг індустрыялізацыі». Адна разбітая печ асталася ад буйнейшага шклозавода «Поўка». Разбітыя каменныя каробкі асталіся ад гомельскіх прадпрыемстваў — швейнай, абутковай, трыкатажнай, шчацiннай і другіх фабрык, 11 буйных прадпрыемстваў Мінска поўнасцю знішчаны. Усё, што было створана шматгадовай працай беларускага народа, па-варварску разбурана, зруйнавана, знішчана фашысцкімі нягоднікамі.

З вызваленнем рэспублікі перад работнікамі лёгкай прамысловасці паўстала цяжкая і адказная задача—у кароткі тэрмін аднавіць разбураную ворагам важнейшую галіну прамысловасці Беларусі. Пад кіраўніцтвам партыйных і совецкіх арганізацый ва ўсіх абласцях разгарнуліся работы па адбудове фабрык і заводаў. У мінулым годзе ўведзеныя ў дзейнасць прадпрыемствы выпусцілі больш чым на два мільёны рублёў гатовай прадукцыі.

Многія калектывы нядрэнна справіліся з пастаўленай перад імі задачай. Яны паспяхова ўводзяць у строй свае прадпрыемствы. Гэтыя калектывы былі адзначаны на рэспубліканскай нарадзе работнікаў лёгкай прамысловасці Беларусі.

На жаль, такіх калектываў у рэспубліцы нямнога. Работнікі лёгкай прамысловасці Беларусі яшчэ слаба мабілізуюць свае сілы і сродкі на хутчэйшую адбудову прадпрыемстваў, на ўсямернае павелічэнне выпуску прадукцыі, у якой насельніцтва адчувае вялікую патрэбу. Дырэктары некаторых прадпрыемстваў не праяўляюць належнай ініцыятывы і знаходлівасці, па-большэвіцку не змагаюцца за выкананне сваіх заданняў.

У мінулым годзе рад прадпрыемстваў і напалавіну не выканалі сваіх вытворчых заданняў. Слаба змагаюцца за выкананне плана на фабрыцы імені Дзяржынскага ў Бабруйску, якая недадала краіне на 95 тысяч рублёў прадукцыі, на магілеўскай фабрыцы імені Валадарскага, якая выканала сваё заданне толькі на 37,1 процанта.

Асабліва дрэнна абстаіць справа з аднаўленнем прадпрыемстваў масавага і індывідуальнага пашыву. Гэтая галіна прамысловасці заклікана задаволіць патрэбы насельніцтва ў пашыве адзення і абутку. На жаль, работнікі швейнай прамысловасці Беларусі не ўлічылі яшчэ ўсёй адказнасці справы, якая ім даручана. Вельмі марудна аднаўляюцца і дрэнна працуюць і многія прадпрыемствы абутковай і шкляной прамысловасці. Кіраўнікі шклозаводаў імені Дзяржынскага і «Кастрычнік» супакоіліся на дасягнутых поспехах і зараз сталі працаваць рыўкамі, з перабоямі. Завод імені Дзяржынскага, напрыклад, штомесячна не выконвае сваіх планаў, сур'ёзна пачаў адставаць і завод «Кастрычнік».

Аб'ём выпускаемай прадукцыі Наркаматам лёгкай прамысловасці вельмі малы, выключна абмежаван і асартымент прадукцыі. У таваразвароце рэспублікі вырабы лёгкай прамысловасці занялі ў мінулым годзе усяго 0,5 процанта. Няма ў продажы такіх прадметаў, як валены абутак, галаўныя ўборы, дзіцячыя паліто, розныя шчоткі і іншыя.

Суровай крытыкі заслугоўвае кіраўніцтва Наркамата лёгкай прамысловасці. Наркамат яшчэ не стаў сапраўдным арганізатарам хуткага аднаўлення сваіх прадпрыемстваў, часам не ведае, якое становішча на прадпрыемствах. Кіраўніцтва прадпрыемствамі зводзіцца да перапіскі з дырэктарамі. Работнікі апарата амаль не выязджаюць на месцы, не цікавяцца работай прадпрыемстваў. Наркамат, яго трэсты аказваюць вельмі малую тэхнічную і матэрыяльную дапамогу фабрыкам і заводам.

Перад Наркаматам лёгкай прамысловасці Беларусі стаяць вялікія задачы. Ён павінен павялічыць выпуск валавой прадукцыі ў параўнанні з мінулым годам у 22,5 раза. Аднак наркамат дрэнна падрыхтаваўся да аднаўленчых работ 1945 года, да павелічэння вытворчых магутнасцей. Першыя месяцы работы ў гэтым годзе не толькі не прынеслі якіх-небудзь значных поспехаў у выкананні планаў, а, наадварот, знізілі дасягнутае. Многія прадпрыемствы ў студзені і ў лютым не выканалі сваіх заданняў.

Соцыялістычнае спаборніцтва з'яўляецца моцным стымулам паспяховага выканання планаў, павышэння прадукцыйнасці працы і ўмацавання працоўнай дысцыпліны. Але Наркамат лёгкай прамысловасці і трэсты не арганізавалі соцыялістычнага спаборніцтва на сваіх прадпрыемствах, не арганізавалі барацьбы за большэвіцкія тэмпы работы, за высокую прадукцыйнасць працы.

Неабходна адзначыць той факт, што на прадпрыемствах лёгкай прамысловасці яшчэ адсутнічаюць цвёрдыя нормы выпрацоўкі. Неабходна на кожным прадпрыемстве стварыць нарміровачны апарат, абавязкова дабіцца ўстанаўлення цвёрдых норм выпрацоўкі і высокай якасці выпускаемай прадукцыі.

Лёгкая прамысловасць рэспублікі адчувае вялікую патрэбу ў кваліфікаваных кадрах. Наркамат разаслаў на ўсе фабрыкі і заводы палажэнне аб індывідуальным і брыгадным навучанні новых рабочых. Але гэтым нельга абмежавацца. Наркамат абавязан прасачыць за тым, як рэалізуецца гэтае палажэнне. Трэба мабілізаваць увагу ўсіх дырэктароў, усю грамадскасць на тое, каб на кожным прадпрыемстве шырока разгарнулася падрыхтоўка новых кадраў.

Увесь совецкі народ пад кіраўніцтвам комуністычнай партыі, пад кіраўніцтвам вялікага Сталіна напружвае ўсе сілы, каб хутчэй дабіць фашысцкага звера. Самаадданай працай па аднаўленню сваіх прадпрыемстваў і павелічэнню выпуску прадукцыі работнікі лёгкай прамысловасці БССР павінны дапамагчы гераічнай Чырвонай Арміі канчаткова разграміць фашысцкую Германію і ўзняць над Берлінам сцяг перамогі.

Выданне кнігі І. В. Сталіна «АБ ДЫЯЛЕКТЫЧНЫМ І ГІСТАРЫЧНЫМ МАТЭРЫЯЛІЗМЕ»

За час свайго «гаспадарання» нямецкія варвары знішчылі ў Беларусі дзесяткі бібліятэк, спалілі на кастрах тысячы тамоў кніг. З асаблівым шаленствам немцы знішчалі палітычную літаратуру.

Пры арганізацыі тэарэтычнага навучання партыйных, совецкіх і гаспадарчых кадраў у рэспубліцы адчуваецца значны недахоп палітычнай літаратуры. Таму Дзяржаўнае Выдавецтва БССР у свой план уключыла новае выданне на беларускай мове твораў В. І. Леніна і І. В. Сталіна і раду іншых тэарэтычных работ.

Днямі тыражом у 15 тысяч экземпляраў Выдавецтва выпусціла ў свет кнігу І. В. Сталіна «Аб дыялектычным і гістарычным матэрыялізме».

МТС БЕЛАРУСІ ВЫКАНАЛІ ГАДАВЫ ПЛАН РАМОНТУ ТРАКТАРАЎ

Машынна-трактарныя станцыі Беларусі датэрмінова выканалі гадавы план рамонту трактараў на 103 процанты.

Сур'ёзных поспехаў па рамонту трактарнага парка дабіліся МТС Мінскай і Бабруйскай абласцей.

(БЕЛТА).

100 тысяч падарункаў для дзяцей франтавікоў

Клопатамі і ўвагай акружаюць працоўныя рэспублікі дзяцей франтавікоў. 100 тысяч падарункаў выдаецца зараз дзецям абаронцаў Радзімы. Каштоўную ініцыятыву праявілі байцы і афіцэры Мінскага гарнізона. Яны ўзялі шэфства над 26 школамі і 6 дзіцячымі дамамі горада. Для іх воіны Чырвонай Арміі нарыхтавалі і завезлі 115 кубаметраў дроў, 40 тон вугалю, зрабілі 200 парт і 100 сталоў.

Вялікую дапамогу школам і дзіцячым дамам аказваюць комсамольцы горада Бабруйска. Аднаму толькі дзіцячаму дому № 3 падвезена 100 кубаметраў дроў. Сіламі комсамольцаў адрамантавана памяшканне гэтага дзіцячага дома, праведзена радыё, зроблена мэбля.

(БЕЛТА).

Ад Совецкага Інформбюро

АПЕРАТЫЎНАЯ ЗВОДКА ЗА 2 САКАВІКА

На працягу 2 сакавіка на паўднёвым захадзе ад КЕНІГСБЕРГА нашы войскі, у выніку наступальных баёў, авалодалі населенымі пунктамі РОЗЕН, РЭНТЭНГЮТЭР, ШЭНВАЛЬДЭ, ШЭНАУ, МЕРТЭНСДОРФ і чыгуначнай станцыяй ШЭНАУ.

У раёне ГРУДЗЯНДЗ (ГРАУДЗНЦ) нашы войскі вялі баі па знішчэнню акружанага гарнізона праціўніка, у ходзе якіх ачысцілі ад немцаў паўднёвую палавіну горада.

На тэрыторыі Памераніі, на паўночным захадзе і захадзе ад горада НОЙШТЭЦІН, нашы войскі, прадаўжаючы наступленне, з баямі занялі больш 30 населеных пунктаў і сярод іх ГОЛЬДОЎК, ДУБЕРТЭХ, КЛІНГБЕК, ПЕРЗАНЦЫХ, ГІСОЛЬК, ІУХОЎ.

У БРЭСЛАУ прадаўжаліся баі па знішчэнню акружанай групіроўкі праціўніка.

На другіх участках фронта — пошукі разведчыкаў і ў радзе пунктаў баі мясцовага значэння.

За 1 сакавіка на ўсіх франтах падбіта і знішчана 62 нямецкія танкі. У паветраных баях і агнём зенітнай артылерыі збіта 39 самалётаў праціўніка.

* * *

На паўднёвым захадзе ад горада Кенігсберг нашы войскі вялі баі па ліквідацыі ўсходне-прускай групіроўкі праціўніка. Буйныя сілы немцаў, заціснутыя на невялікай тэрыторыі, упорна супраціўляюцца. Не лічачыся са стратамі, праціўнік кідае ў контратакі пяхотныя часці, узмоцненыя танкамі і самаходнымі гарматамі. На працягу дня нашы войскі на розных участках адбілі звыш шасцідзесяці контратак. Узламваючы абарону праціўніка, совецкія часці абходзяць яго апорныя пункты, а затым знішчаюць варожыя гарнізоны. Часці Н-скага злучэння ў выніку жорсткага бою авалодалі вельмі ўмацаваным сяленнем Шэнвальдэ. Другія нашы часці выбілі немцаў з населенага пункта і чыгуначнай станцыі Шэнау. Праціўнік страціў толькі забітымі звыш 3 тысяч салдат і афіцэраў. Знішчана 34 нямецкія танкі, 45 палявых гармат, 7 бронетранспарцёраў і да 200 кулямётаў. За апошнія два дні ўзята ў палон больш 800 нямецкіх салдат і афіцэраў.

* * *

У Памераніі, на паўночным захадзе і захадзе ад горада Нойштэцін, нашы войскі прадаўжалі наступленне. Пераадольваючы супраціўленне праціўніка, часці Н-скага злучэння з баямі прасунуліся ўперад на 10 кіламетраў. Заняты населены пункт Дубертэх, які знаходзіцца ў 28 кіламетрах на паўднёвым усходзе ад горада Кезлін. На другім участку нашы танкісты і кавалерысты акружылі і разграмілі калону нямецкай пяхоты. Захоплены трафеі і ўзята ў палон 250 немцаў.

* * *

У Брэслау нашы войскі прадаўжалі весці баі па ліквідацыі акружанай у горадзе групіроўкі праціўніка. Немцы прыстасавалі дамы да кругавой абароны, а на вуліцах і дварах устанавілі тысячы мін. Совецкія сапёры, расчышчаючы шлях пяхоце, не толькі абясшкоджваюць міны, але і ўзрываюць вузлы супраціўлення праціўніка. Група сапёраў падабралася да вялікага будынка, у якім умацаваліся немцы. Зрабіўшы глыбокі падкоп, нашы байцы ўзарвалі дом. Гітлераўцы, якія заселі ў гэтым доме, загінулі пад развалінамі будынка. З баямі прасоўваючыся ўперад, нашы штурмавыя атрады ачысцілі ад немцаў некалькі вуліц. Знішчана 1.200 гітлераўцаў. Захоплены трафеі, сярод якіх 3.000 авіябомб і многа боепрыпасаў. Нашым падраздзяленням здалася ў палон рота фольксштурма. З паднятымі ўгору рукамі салдаты, на чале са сваім камандзірам, прыйшлі ў размяшчэнне совецкіх войск.

На адным участку малодшы лейтэнант Лукашэўскі захапіў нямецкую гармату і адкрыў з яе агонь. Совецкі афіцэр знішчыў тры кулямётныя кропкі і вялікую групу немцаў. Узвод малодшага лейтэнанта Гарынава ў жорсткай схватцы знішчыў больш 60 гітлераўцаў. Стралковы ўзвод сержанта Малюгі на працягу дня адбіў тры контратакі колькасна пераўзыходзячых сіл праціўніка. Гітлераўцы ў беспарадку адступілі. У гэтым баі сержант Малюга знішчыў 15 нямецкіх салдат.

* * *

Узяты ў палон камендант горада і крэпасці Пазнань нямецкі генерал-маёр Эрнст Метэрн расказаў: «Гітлер загадаў нам любой цаной утрымаць горад і крэпасць Пазнань. Два разы я па радыё дакладваў камандуючаму групай армій «Вісла» Гімлеру, што становішча гарнізона адчайнае. У абодвух выпадках ён адказаў, што горад неабходна абараняць, не гледзячы ні на якія ахвяры. 22 лютага мы паслалі наступную радыёграму: «Трымацца далей немагчыма. Рускія бамбардыроўшчыкі няспынна атакуюць нас. Цяжкая артылерыя, мінамёты, кулямёты дзень і ноч абстрэльваюць нашы пазіцыі. У нас велізарныя страты. Просім даць гарнізону загад прарвацца з горада». Вечарам таго-ж дня быў атрыман наступны адказ Гімлера: «Загадваю трымацца, не лічачыся ні з чым. Прарывацца бессэнсоўна. Аб гэтым гаворыць сумны вопыт Шнайдэмюля. Шнайдэмюльскі гарнізон таксама прабаваў прарвацца, але быў знішчан».

Палонны начальнік штаба камендатуры горада і крэпасці Пазнань палкоўнік Эрвін Дэтбарн заявіў: «Пасля тэлеграмы Гімлера мы сабраліся на нараду для абмеркавання становішча, якое стварылася. У гэты час прыбег дзяжурны афіцэр і заявіў, што рускія прарваліся ў Цытадэль. Ён сказаў таксама, што салдаты і многія афіцэры групамі здаюцца ў палон. Стала ясна, што прышоў канец».

Вярхоўнаму Галоўнакамандуючаму Маршалу Совецкага Саюза таварышу Сталіну

Дарагі Іосіф Вісарыёнавіч! У знамянальныя дні, калі наша доблесная Чырвоная Армія пад Вашым мудрым кіраўніцтвам вызваліла нашу любімую радзіму ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў і прадаўжае граміць іх у іх уласнай бярлозе, каб узняць сцяг перамогі над Берлінам,—мы, работнікі малочнай прамысловасці Магілеўскага абласнога трэста «Маслапром» Беларускай ССР, імкнучыся дапамагчы Чырвонай Арміі ў хутчэйшым і канчатковым разгроме нямецка-фашысцкіх захопнікаў, сабралі з уласных зберажэнняў і ўносім у фонд Чырвонай Арміі 69.582 рублі. Гэтыя сродкі просім перадаць на ўзбраенне Магілеўскай ордэна Суворава стралковай дывізіі.

Кіраўнік аблтрэста «Маслапром» САЗОНАЎ.
Парторг ЯКАЎЛЕЎ.
Старшыня мясцкома ЮРЫН.

Гор. Магілеў, БССР.

МАГІЛЕЎ.

Кіраўніку Магілеўскага аблтрэста „Маслапром“ тав. Сазонаву Парторгу тав. Якаўлеву Старшыні мясцкома тав. Юрыну

Прашу перадаць работнікам малочнай прамысловасці Магілеўскага аблтрэста «Маслапром», сабраўшым 69.582 рублі на ўзбраенне Магілеўскай ордэна Суворава стралковай дывізіі,—маё брацкае прывітанне і падзяку Чырвонай Арміі.

І. СТАЛІН.

Дапамога школам заходніх абласцей Беларусі

Наркомасветы РСФСР рашыў аказаць шырокую дапамогу школам заходніх абласцей Беларускай ССР. Туды накіроўваецца 60 выкладчыкаў, якія канчаюць у гэтым годзе педагагічныя і настаўніцкія інстытуты і аспірантуру. Школам Баранавіцкай, Брэсцкай, Гродненскай, Маладзечнеңскай і Пінскай абласцей пасылаюцца навучальна-наглядныя дапаможнікі на 750.000 рублёў. Навучальна-педагагічнаму дзяржвыдавецтву даручана выдаць і накіраваць гэтым школам звыш плана 20.000 падручнікаў на рускай мове. Камплектуюцца для заходніх абласцей Беларусі 60 школьных бібліятэк.

(ТАСС).

Разгорнем усебеларускае спаборніцтва трактарыстаў

АДНАДУШНАЕ АДАБРЭННЕ

У 1-й мінскай машынна-трактарнай станцыі адбыўся сход трактарыстаў, рабочых і служачых па абмеркаванню зварота калектыва Прапойскай МТС, Магілеўскай вобласці, аб арганізацыі ўсебеларускага соцыялістычнага спаборніцтва за ўзорную работу МТС. Сход адкрыў парторг машынна-трактарнай станцыі тав. Якімовіч. Галоўны аграном тав. Смірноў зачытвае зварот. Прысутныя ўважліва слухаюць кожнае слова зварота. Першым пасля чыткі выступае трактарыст Серафім Суднік.

— Калектыў Прапойскай МТС,—гаворыць ён,—вельмі правільна і своечасова ставіць перад усімі намі задачу — рэзка палепшыць работу машынна-трактарных станцый у гэтым годзе. Я хоць стары гадамі, але абавязваюся на сваім 15-сільным трактары выпрацаваць за гэты год не менш 800 гектараў і зэканоміць гаручага не менш 8 процантаў.

Следам за Суднікам адзін за другім выступаюць трактарысты. Усе яны бяруць на сябе канкрэтныя абавязацельствы па лепшай падрыхтоўцы да веснавой сяўбы і па павышэнню выпрацоўкі на трактар. Трактарыст Купрыян Валковіч абавязваецца на трактары «ЧТЗ» выпрацаваць за сваю змену не менш 1.100 гектараў. Курсант Канстанцін Шпак, які хутка набудзе прафесію трактарыста, гаворыць:

— Да вайны мой брат Пётр працаваў трактарыстам. На сваім трактары «ЧТЗ» ён даваў высокую выпрацоўку, узорваючы за сезон у адну змену 900 гектараў. Цяпер ён—на фронце, б'е немцаў. Я не хачу застацца ў даўгу перад ім. Даю слова ўсяму калектыву, што пастараюся працаваць на трактары яшчэ лепш, чым мой брат.

Пажылы трактарыст Іван Захаравіч Чабан заяўляе:

— Мы не адстанем ад трактарыстаў Прапойскай МТС. Са сваім сынам Леанідам, які вучыцца на трактарыста, я абавязваюся за сезон на трактары «ЧТЗ» выпрацаваць 2.000 гектараў, зэканоміць гаручага 10 процантаў і змазачных 6 процантаў. Як, сынок, падтрымаеш бацьку?— звяртаецца ён да сядзеўшага непадалёку сына.

— Абавязкова падтрымаю, — адказвае 17-гадовы Леанід. —Я ўжо добра ведаю трактар. Хоць сёння магу ехаць на ім у поле.

Абмеркаванне зварота калектыва Прапойскай МТС прайшло вельмі жыва і па-дзеламу. Тут-жа, на сходзе было вырашана ўключыцца ва ўсебеларускае соцыялістычнае спаборніцтва работнікаў машынна-трактарных станцый. У прынятых абавязацельствах калектыў работнікаў 1-й мінскай МТС запісаў: «У мэтах павышэння ўраджайнасці калгасных палёў правесці веснавую сяўбу за 15—20 календарных дзён, з захаваннем усіх агратэхнічных правіл. Закончыць ворыва ўсіх папараў не пазней, як да 10—15 чэрвеня. Да пачатку веснавых палявых работ падрыхтаваць 47 трактарыстаў і перападрыхтаваць 36 трактарыстаў і брыгадзіраў трактарных брыгад. Дабіцца выпрацоўкі на кожны 15-сільны трактар не менш 800—900 гектараў і зэканоміць гаручага 10 процантаў, змазачных 6 процантаў».

Для дадатковага забеспячэння прадуктамі харчавання работнікаў станцыі дырэкцыя МТС абавязалася арганізаваць падсобную гаспадарку.

П. КАСКОЎ.

За тысячу гектараў на трактар

КАПЫЛЬ. (Кар. «Звязды»). Калектыў Капыльскай машынна-трактарнай станцыі (дырэктар тав. Галынскі) паклаў многа стараннаў на хутчэйшае аднаўленне станцыі. У першыя дні вызвалення механікі і трактарысты сцягнулі на сядзібу МТС пакалечаныя трактары, сабралі многа запасных частак і інструменту, якія яны захоўвалі на працягу трох год нямецкай акупацыі. Так, трактарыст Вячэслаў Рытвінскі прынёс у майстэрню 250 каштоўных запасных частак да трактараў, 30 ключоў, 2 райдэры. Больш 180 дэфіцытных частак да складаных сельскагаспадарчых машын прынёс у машынна-трактарную станцыю трактарыст Нікалай Казімірчык. Механікам і трактарыстам вялікую дапамогу ў зборцы пакалечаных трактараў аказалі кавалі тт. Каменка і Карпук, якія навучыліся вырабляць розныя неабходныя дэталі да трактараў.

Самаадданая работа ўсяго калектыва МТС дала выдатныя вынікі. Да канца мінулага года тут было сабрана і адрамантавана 4 трактары, 2 аўтамашыны, 2 камбайны, аднаўлены майстэрня, кузня, жылыя і вытворчыя памяшканні.

Калектыў МТС абавязаўся ў 1945 годзе зрабіць сваю станцыю ўзорнай. Шырока разгортваючы соцыялістычнае спаборніцтва паміж брыгадамі і трактарыстамі, тут пачалі змагацца за лепшую падрыхтоўку і паспяховае правядзенне веснавой сяўбы. МТС раней тэрміну намнога перавыканала дзяржаўны план рамонту трактараў і сельгасінвентару і заваявала пяршынства ў вобласці. Па плану трэба было адрамантаваць да 1 сакавіка 3 трактары і 5 трактарных плугоў. На 10 лютага было адрамантавана і аднаўлена 8 трактараў і 10 трактарных плугоў.

Пяршынства па рамонце заваявала брыгада комсамольца, былога партызана Аляксандра Казла. Да 1 сакавіка брыгада павінна была адрамантаваць 2 трактары, але, дзякуючы стараниям трактарыстаў тт. Маліноўскага, Ганчара, Рубашнага і Астрэйкі, брыгада да 10 лютага адрамантавала 5 трактараў. Адрамантаваныя машыны прыняты дзяржаўнай камісіяй з ацэнкай на «добра». У чэсць 27-й гадавіны Чырвонай Арміі трактарысты гэтай брыгады дадаткова адрамантавалі яшчэ адзін трактар.

Капыльская МТС аказвае вялікую дапамогу калгасам у хутчэйшым правядзенні рамонту коннага інвентару. Сіламі кавалёў ужо адрамантавана калгасам 65 плугоў, 12 спружыновак, 30 боран і іншы інвентар. Мабілізуючы ўнутраныя рэсурсы, калектыў МТС абавязаўся сабраць да 1 красавіка яшчэ 4 трактары і 5 трактарных плугоў.

Рыхтуючыся да веснавой сяўбы, калектыў МТС абавязаўся ў гэтым годзе выпрацаваць на кожны калёсны трактар тысячу гектараў і на трактар «СТЗ-НАТІ»—1.600 гектараў і зэканоміць гаручага не менш 5 процантаў. Ужо цяпер у МТС праводзяцца канкрэтныя мерапрыемствы па забеспячэнню трактарных брыгад гаручым, змазачным, а таксама тэхнічным абслугоўваннем.

А. РЫМАШЭЎСКІ.

ВЫКАНАЛІ ПЛАН РАМОНТУ ТРАКТАРАЎ

НАРОЎЛЯ. (Кар. «Звязды»). Калектыў Нараўлянскай МТС закончыў выкананне дзяржаўнага плана рамонту трактараў і прычэпнага інвентару. Адрамантаваны ўсе 18 трактараў, якія прыняты дзяржаўнай камісіяй з ацэнкай на «добра».

Цяпер рамонтнікі завяршаюць апошнія падрыхтаванні да выхаду трактараў у поле—робяць да кожнага трактара камплекты неабходнага пры рабоце інструменту, а таксама заправачны і змазачны інвентар. Кавалі МТС аказваюць дапамогу калгасам у рамонце коннага інвентару.

АДНАВІЛІ ЖЫВЁЛАГАДОЎЧЫЯ ФЕРМЫ

ЦЕРАХОЎКА, 2 сакавіка. (БЕЛТА). У раёне праведзена вялікая работа па развіццю жывёлагадоўлі. Ва ўсіх 47 калгасах аднаўлены малочныя і птушкагадоўчыя фермы, на якіх знаходзяцца да 1.800 галоў рагатай жывёлы і 4.000 курэй. Апрача гэтага, у калгасах раёна аднаўлены 19 аўцаферм, 4 свінафермы, 35 ферм вадаплаваючай птушкі.

У перадавых калгасах—імені Варашылава, імені Леніна і «Чырвонаполле» арганізавана па 5 жывёлагадоўчых ферм, якія знаходзяцца ва ўзорным стане. Старшыні гэтых сельгасарцелей тт. Усаў, Сацкі і Краўчанка за ўзорнае развіццё калгаснай жывёлагадоўлі ўзнагароджаны граматамі Вярхоўнага Совета БССР.

У ОРДЭНАНОСНЫМ КАЛГАСЕ

БРАГІН. (БЕЛТА). Калгаснікі ордэна Леніна сельгасарцелі імені Тэльмана, Брагінскага раёна, на агульным сходзе падвялі вынікі сваёй работы за мінулы год.

З моманту вызвалення ад нямецкай акупацыі калгаснікі стварылі 5 жывёлагадоўчых ферм, сабралі высокі ўраджай збожжавых, бульбы і гародніны. Агульны гадавы прыбытак калгаса склаў больш 300 тысяч рублёў. Калгас датэрмінова разлічыўся з дзяржавай па хлебанарыхтоўках і здаў звыш плана сотні пудоў збожжа ў фонд Чырвонай Арміі. На працадзень калгаснікі атрымалі больш трох кілаграмаў збожжавых, 10 кілаграмаў бульбы і 13 рублёў грашыма.

Калгас імені Тэльмана першым у раёне закончыў падрыхтоўку да веснавой сяўбы.

НЕАДКЛАДНЫЯ ЗАДАЧЫ ЛЕСАХІМІЧНАЙ ПРАМЫСЛОВАСЦІ БССР

Лесахімія заваявала сабе пачэснае месца сярод іншых галін хімічнай прамысловасці. Драўніна, якую даюць нашы лясы, з'яўляецца невычарпальнай крыніцай сыравіны для хімічнай перапрацоўкі. Самыя рознастайныя прадукты могуць быць атрыманы з драўніны пры дапамозе хіміі. Штучныя валокны, цэлюлоза, лакі, цукар, спірт, дубільныя экстракты, узрыўчатыя вяшчэствы, папера, кардон, кіноплёнка, фібра, уксусная кіслата, метанол, каніфоль, шкіпідар, камфара, фармалін, піхтавае масла—няпоўны пералік прадуктаў, якія атрымліваюцца пры хімічнай перапрацоўцы драўніны. Неабходна адзначыць, што лесахімічная вытворчасць у шырокіх размерах скарыстоўвае адыходы механічнай перапрацоўкі дрэва.

Перад работнікамі лесахімічнай прамысловасці ставіцца задача—як найхутчэй аднавіць разбураныя фашысцкімі бандытамі лесахімічныя прадпрыемствы і арганізаваць новыя.

Першачарговай задачай, па нашай думцы, з'яўляецца поўнае аднаўленне шкіпідарна-смалакурнай прамысловасці БССР. Прадукты, якія атрымліваюцца пры смалакурна-шкіпідарнай вытворчасці — шкіпідар і драўнінная смала—могуць быць з поспехам скарыстаны для вытворчасці надзвычай дэфіцытных прадуктаў—камфары і змазачных маслаў.

Да пачатку вайны ў БССР была шырока развіта сетка шкіпідарна-смалакурных установак, якія штогод перапрацоўвалі вялікую колькасць пнёвага асмола, прычым беларускі асмол адзначаецца высокай якасцю. Шкіпідары, якія атрымліваюцца з гэтага асмола, таксама адзначаюцца багаццем нізкакіпячых фракцый і з поспехам могуць быць выкарыстаны для сінтэза камфары.

Вялікай крыніцай атрымлівання змазачных маслаў для патрэб Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота, для нашых фабрык і заводаў з'яўляецца драўнінная смала, якую можна атрымліваць пры сухой перагонцы дрэва. Састаў і ўласцівасці драўніннай смалы залежаць ад цэлага раду фактараў. Даследванні многіх узораў смалы паказалі, што смала, атрыманая пры сухой перагонцы пнёвага сасновага асмола, з'яўляецца найлепшай сыравінай для атрымлівання змазачных маслаў. Тэхналагічны працэс атрымлівання змазачных маслаў з драўніннай смалы нескладаны і можа быць лёгка асвоен механізаванымі леспунктамі для забеспячэння маслам свайго аўтапарка.

На Урале перапрацоўка драўніннай смалы на змазачныя маслы знайшла шырокае прымяненне.

Працэс атрымлівання змазачных маслаў з драўніннай смалы складаецца з трох аперацый: фракцыяніраваная разгонка смалы, апрацоўка атрыманых фракцый шчолаччу і сернай кіслатой і адгонка лёгкіх фракцый. Пры разгонцы сасновай смалы атрымліваюцца лёгкія маслы з прымессю кіслай вады да 230 градусаў. У састаў гэтай фракцыі маслаў уваходзяць: кіслая вада, пінолін, шкіпідар, лёгкія смаляныя маслы, фенолы і іх складаныя тлушчы і г. д. Выходзіць гэтых маслаў да 20 працэнтаў.

Пасля ачысткі гэтыя маслы даюць від ... паліва і змазачныя маслы тыпу машыннага.

У састаў другой фракцыі—сярэдніх маслаў ад 230 да 350 градусаў—уваходзяць вышэйшыя фенолы, смаляныя і вышэйшыя тлушчавыя кіслоты, каніфольнае масла і іншае. Выхад масла атрымліваецца каля 35 працэнтаў. Пасля ачысткі гэтыя маслы даюць змазачныя маслы тыпу аўтолу.

Трэцяя фракцыя—цяжкія маслы ад 350 градусаў і вышэй—маюць у сваім саставе смаляныя і тлушчавыя кіслоты, каніфольныя маслы і інш. Пасля ачысткі і палімерызацыі з гэтых маслаў можна атрымаць змазачныя маслы тыпу аўтолу і нігролу, а таксама салідолу. Гэтых маслаў атрымліваецца да 25 працэнтаў.

Нарэшце, пасля ўсёй перапрацоўкі астаецца кокс у кубе да 10 працэнтаў; газы і іншыя страты—да 10 працэнтаў.

Сярэдняя фракцыя маслаў падвяргаецца ачыстцы спачатку шчолаччу, а затым канцэнтрыраванай сернай кіслатой. Пасля ачысткі маслаў хімікатамі яны награваюцца ў асобым катле пры перыядычным перамешванні. Пры награванні адбываецца адгонка вады і лятучых вяшчэстваў. Пры ачыстцы з фракцыі сярэдняга масла лятучых вяшчэстваў у размеры 15 працэнтаў ад загрузкі і нагрэву масла да 300 градусаў атрымліваецца верацённае масла, пры адгонцы 20—25 працэнтаў і нагрэве да 325 градусаў атрымліваецца машыннае масла, пры адгонцы 30—40 працэнтаў і нагрэве да 360—375 градусаў атрымліваецца аўтол. Выхад змазачных маслаў залежыць ад вязкасці атрыманага масла.

Для ачысткі масла прымяняецца едкая шчолач. Але яна часткова можа быць заменена больш танным прадуктам—едкай вапнай. Спачатку масла ачышчаюць густым вапняковым малаком у колькасці 3 працэнтаў (лічачы на вокісь кальцыя) ад вагі масла, затым масла ачышчаецца 50-працэнтным растворам едкага натрыя ў колькасці 3 працэнтаў ад аб'ёму масла. Такім чынам, выдатак шчолачы можна зменшыць у два разы.

Цікава прывесці некаторыя тэхна-эканамічныя паказчыкі, якія атрыманы пры рабоце ўстановак па перапрацоўцы драўніннай смалы на Урале. Тут з тоны смалы атрымліваюць 0,28 тоны аўтолу, 0,15—гаручых, 0,10—тэхнічнага крэазоту, 0,10—салідолу, 0,10—коксу. Пры гэтым на адну тону смалы, якая перапрацоўваецца, выдаткоўваецца 0,25 тоны каустычнай соды, 0,025 нягашанай вапны, 0,015 сернай кіслаты, 10 кубічных метраў вады, 6 кубаметраў паліва.

Беларусь здаўна славілася сваёй шкіпідарна-смалакурнай прамысловасцю. Поўнае аднаўленне яе зараз з'яўляецца нашай неадкладнай задачай. Гэтым самым будзе створана вялікая база для шырокай арганізацыі перапрацоўкі драўніннай смалы і атрымання рознастайных востра-дэфіцытных матэрыялаў, неабходных для народнай гаспадаркі краіны.

К. КАРАТКОЎ,
доктар хімічных навук, прафесар Беларускага лесатэхнічнага інстытута.

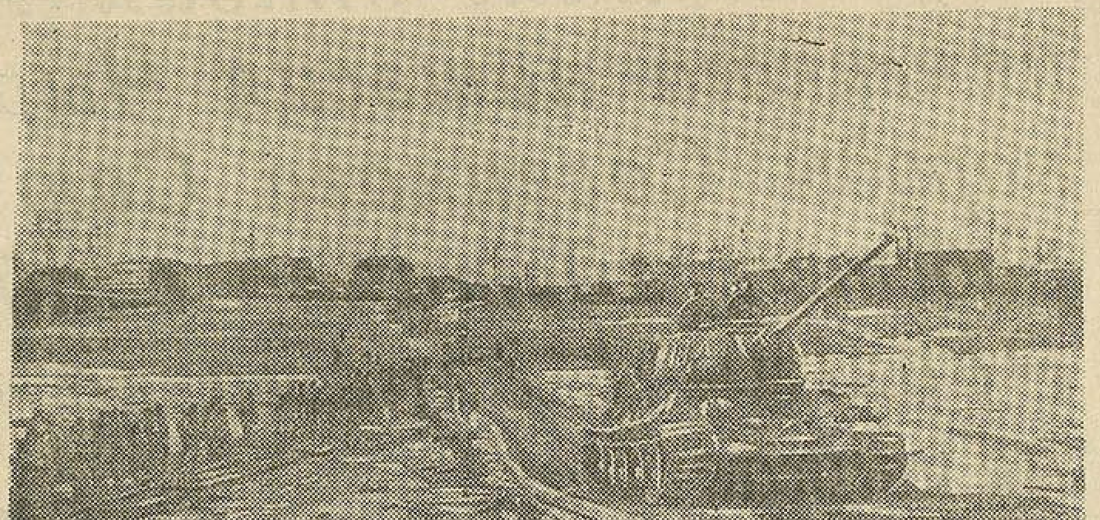

Дзеючая армія. Савецкія войскі на шляху да Берліна пераправляюцца праз раку Одэр. Фота Е. Копыта (Фотахроніка ТАСС).

РЭСПУБЛІКАНСКАЯ НАРАДА СОЎГАСНЫХ АГРАНОМАЎ

Закончыла работу нарада аграномаў соўгасаў рэспублікі. У ёй прынялі ўдзел больш 100 чалавек.

З дакладам аб падрыхтоўцы да веснавой сяўбы ў 1945 годзе выступіў галоўны аграном Наркомсоўгасаў Беларусі тав. Кудзевіч.

Пасля даклада разгарнуліся спрэчкі. Выступіўшыя абмяняліся вопытам работы і абмеркавалі пытанні падрыхтоўкі да веснавой сяўбы, арганізацыі працы і стварэння звенняў высокага ўраджаю.

Старшы аграном соўгаса «Зарэчча», Смалявіцкага раёна, тав. Піотух паведаміў, што іх соўгас поўнасцю гатоў да веснавой сяўбы, насенне даведзена да вышэйшых пасеўных кандыцый, закончан рамонт трактараў і сельскагаспадарчага інвентару. Арганізаваны звенні высокага ўраджаю, з членамі іх праводзіцца агратэхнічная вучоба. Калектыў соўгаса абавязаўся сабраць у гэтым годзе ўраджай збожжавых культур не менш 12 цэнтнераў з гектара.

Удзельнікі нарады праслухалі дзве лекцыі—акадэміка Кедраў-Зіхмана і доктара сельскагаспадарчых навук тав. Лебядзевіча. (БЕЛТА).

ВЕТЭРЫНАРНА-ЛЯЧЭБНЫЯ ЎСТАНОВЫ

Пасля выгнання нямецкіх акупантаў у рэспубліцы прароблена значная работа па аднаўленню ветэрынарна-лячэбных установаў. Зараз ужо адноўлены і працуюць 171 раённая і гарадская ветлячэбніца, 261 ветэрынарны ўрачэбны ўчастак, 401 ветфельчарскі пункт.

У ветэрынарна-лячэбных установах зараз працуе 240 урачоў, 340 ветфельчараў з сярэдняй асветай і 495 фельчараў, падрыхтаваных на кароткатэрміновых курсах.

На працягу гэтага года колькасць ветэрынарна-лячэбных установаў будзе даведзена да даваеннага ўзроўню.

ВЫКАНАН ЛЮТАЎСКІ ПЛАН ЛОВУ РЫБЫ

БАБРУЙСК, 1 сакавіка. У азнаменаванне 27-й гадавіны Чырвонай Арміі калектыў Бабруйскага рыбнага завода датэрмінова выканаў лютаўскі план падлёдавага лову рыбы. Рыбалавецкія брыгады Курлянчыка і Капліна выканалі месячнае заданне на 160 працэнтаў.

У АРГАНІЗАЦЫЯХ ТАВАРЫСТВА ЧЫРВОНАГА КРЫЖА

На працягу 1944 года па рэспубліцы было створана 3.185 пярвічных арганізацый таварыства Чырвонага Крыжа з агульным лікам 119.779 членаў. У калгасах створана 481 арганізацыя, у школах — 816.

Арганізацыямі таварыства прароблена велізарная работа па стварэнню санітарных пастоў, медсанзвенняў і груп самаабароны, якіх па БССР ужо налічваецца 2.558. За мінулы год Чырвоны Крыж падрыхтаваў 38.864 значкістаў ГСА і 17.484 значкістаў БГСА ў школах. Зараз тысячы мужчын, жанчын і юнакоў здаюць нормы на значкі.

Па прыкладу Магілёўскай вобласці арганізацыямі таварыства разгорнута работа па збору сродкаў для пабудовы санітарных самалётаў Чырвонага Крыжа. Ужо сабрана звыш 1.300 тысяч рублёў. У фонд дапамогі дзецям-сіротам сабрана 600.000 рублёў.

ЗРЫВАЮЦЦА ЗАНЯТКІ

Вельмі непрыемнае ўражанне астаецца пасля наведання Леднянскай сярэдняй школы.

Печы няспраўныя, у класах холадна, вучні сядзяць у верхняй вопратцы. Другі клас зусім не атапляецца, наведванне школы вельмі дрэннае. Часта зрываюцца заняткі, і ў выніку сярод вучняў нізкая паспяховасць. Школа знаходзіцца ў антысанітарным становішчы.

Сярод бацькоў вучняў ёсць печнікі, якія маглі-б адрамантаваць печы, а дровы або торф прывезлі-б нават вучні старшых класаў, каб толькі гэтую справу арганізавалі.

Усе гэтыя факты зусім не турбуюць дырэктара школы тав. Валовікава.

Бацькі вучняў абураны адносінамі дырэктара школы да сваіх абавязкаў. Яны жадаюць дапамагчы школе, але ніхто за іх дапамогай не звяртаецца. За ўвесь час не было праведзена ніводнага бацькоўскага схода.

К. СТАЛЬНЫ.

Па слядах неапублікаваных пісем

Селькор Вяслоў І. напісаў у «Звязду» аб дрэнным гаспадарчым становішчы ў калгасе «Чырвоная мяжа», Доўгаўскага сельсовета, Старобінскага раёна. Калгасная канюшня не будуецца, насенны і страхавы фонды не засыпаны. Старшыня калгаса Пратасеня Е. п'янствуе, калгаснай гаспадаркай не займаецца,—гаворыцца ў пісьме.

Загадчык Старобінскага райземаддзела тав. Каралёў, якому было накіравана пісьмо на рэагаванне, паведаміў рэдакцыі, што пры праверцы факты, указаныя ў пісьме, поўнасцю пацвердзіліся. Агульным сходам калгаснікаў Пратасеня Е. з работы зняты.

Адначасова сход намеціў мерапрыемствы па наладжванню калгаснай гаспадаркі.

Народжаная ў падполлі

МАЗЫР, 27 лютага. (БЕЛТА). Камсамольская арганізацыя калгаса «Новы Многаверш», Васілевіцкага раёна, створана ў цяжкія дні падполля 1942 года. Камсамольцы аддавалі ўсю сваю сілу справе барацьбы за вызваленне радзімы. Яны распаўсюджвалі партызанскія лістоўкі, зводкі Савецкага Інформбюро, дастаўлялі народным мсціўцам зброю. Фёдар Гарбач і Леанід Чайкоўскі перадалі партызанам 4 кулямёты, 5 вінтовак, 12 гранат, некалькі сот патронаў. Камсамолец Нікалай Ясенка прабраўся ў нямецкі гарнізон і адтуль перадаваў партызанам каштоўныя весткі.

Пасля вызвалення раёна ад нямецкіх захопнікаў камсамольцы прынялі актыўны ўдзел у аднаўленні роднага калгаса. Яны стварылі маладзёжную брыгаду высокага ўраджаю. Маладыя калгаснікі дзейна рыхтуюцца да сяўбы. Члены маладзёжнай брыгады адрамантавалі сваімі сіламі неабходны сельскагаспадарчы інвентар. Замацаваныя за гэтымі брыгадамі ўчасткі поўнасцю забяспечаны насеннем. Праведзена паўторная ачыстка яго. Камсамольцамі створан агратэхнічны гурток. У 1945 годзе моладзь калгаса абавязалася вырасціць 100-пудовы ўраджай.

Дастойны прыклад комсамольцаў

КРУПКІ. (Кар. «Звязды»). Камсамольская арганізацыя Абчугскага сельсовета паказвае прыклады таго, як трэба дапамагаць савецкім і партыйным арганізацыям у выкананні гаспадарчых і палітычных задач. У дні масавага разгортвання лесанарыхтовак камсамольская арганізацыя стварыла дзве маладзёжныя брыгады і накіравала іх у лес. Працавалі маладзёжныя брыгады ў лесе, пакуль 17 лютага квартальны план лесанарыхтовак не быў выканан.

Днямі камсамольская арганізацыя наладзіла нядзельнік па нарыхтоўцы лесу на будаўніцтва хат для калгаснікаў. 40 маладых лесарубаў на працягу дня загатовілі і вывезлі 84 кубаметры будаўнічага лесу.

Для сем'яў франтавікоў камсамольцы вывезлі ў гэты дзень 22 кубаметры дроў.

ЖАНЧЫНЫ АВАЛОДВАЮЦЬ БУДАЎНІЧЫМІ СПЕЦЫЯЛЬНАСЦЯМІ

МАГІЛЕЎ. (Кар. «Звязды»). У калгасах Магілёўшчыны шырока разгарнулася будаўніцтва новых дамоў. Працуе 766 будаўнічых брыгад. Будаўнічай справе ў многіх калгасах навучаюцца жанчыны. У Круглянскім раёне, напрыклад, навучаецца 215 калгасніц. У Горацкім раёне на адбудове дамоў працуюць 200 калгасніц.

Не глядзячы на зімовы час, у вобласці пабудавана 2.220 калгасных дамоў і звыш 500 зрубаў. Падрыхтавана 50 тыс. кубаметраў лесабудаўнічага матэрыялу.

ДРУЖБА

(Агляд пісем падводнікам-беларусам)

Мы ўжо друкавалі матэрыялы перапіскі калгаснікаў сельгасарцелі. «Шлях да сацыялізма», Прудкоўскага сельсовета, Гомельскай вобласці, з падводнікамі-беларусамі Паўночнага флота. Пісьмовая сувязь маракоў са сваімі землякамі, якая пачалася восенню мінулага года, прадаўжаецца. У рэдакцыю паступаюць пісьмы з усіх канцоў Беларусі, звернутыя да падводнікаў-беларусаў,—палявая пошта 36 129.

Многа цікавых і хвалюючых вестак пазнаюць падводнікі з гэтых пісем.

«Дарагія землякі,—пішуць настаўнікі з вёскі Вець, Гомельскай вобласці,—сёння мы атрымалі газету «Звязда», у якой вы просіце напісаць аб нашым жыцці і рабоце, аб тым, як аднаўляецца Беларусь пасля выгнання нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Цяжка выказаць у словах удзячнасць, якую адчуваем мы да сваіх вызваліцеляў, што цяпер дабіваюць нямецкага звера ў яго ўласным логаве.

Вашы баявыя справы акрыляюць нашых калгаснікаў і сельскую інтэлігенцыю ў рабоце па ўмацаванню тылу і дапамозе фронту. Мы, настаўнікі, рыхтуем вам дастойную змену. Мы выхоўваем дзяцей такімі, каб яны былі дастойны вашых подвігаў.

Наша вёска вельмі пацярпела ад вайны. Яшчэ ў 1941 годзе нямецкія сцярвятнікі палавіну вёскі спалілі бамбёжкай. Да часу вызвалення ў нашай вёсцы з 160 двароў асталося толькі 30. Загінула многа нашых лепшых людзей.

Цяпер у нашай вёсцы адбудавана 110 хат, узводзяцца новыя зрубы для калгаснікаў».

Шчырым пачуццём удзячнасці Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскому Флоту напоўнена і другое пісьмо, атрыманае ад настаўнікаў Ядрана-Слабодскай сямігодкі (Бабруйская вобласць).

Аб тэмпах аднаўлення разбураных ворагам дарог паведамляюць у сваім пісьме работніцы чыгункі Дзіна Гітлік і Зоя Пячэнка (станцыя Крупкі, Мінскай вобласці).

«Немцы, як вядома, не толькі псавалі палатно чыгункі,—пішуць яны,—але і разбіралі, а дзе магчыма і вывозілі рэйкі. Пасля выгнання ворага ўсе жыхары нашай станцыі ўзяліся за аднаўленне дарогі. На пяты дзень чыгуначная лінія была адрамантавана. Колькі радасці было, калі сустракалі мы першы поезд з доблеснымі воінамі, які ішоў на фронт».

Мінчанка Людміла Більдзюк і яе падруга Роза просяць падводнікаў адпомсціць фашыстам за іх братоў, якія загінулі ад рук ворага.

«Родны баец,—пішуць у заключэнне падругі,—няхай у самую цяжкую хвіліну бою наша ласка саграве тваё сэрца і надае табе ўпэўненасць і сілу для перамогі».

Нянавісцю да ворага поўна пісьмо педагога Ольгі Петрашэвіч:

«У «Звяздзе» я чытала ваша пісьмо, землякі-падводнікі. Радасна ўсведамляць, што вы, адважныя сыны нашай рэспублікі, не шкадуючы свайго жыцця, знішчаеце праклятых вырадкаў—нямецкіх акупантаў. Кожны з нас разумее, што шлях ваш на радзіму ляжыць праз многія выпрабаванні вайны, праз Берлін.

Дарагія таварышы! Страшныя разбурэнні ўчынілі немцы на нашай зямлі. Прыехаўшы ў Гомель, я не пазнала аэраклуба, дзе правяла два шчаслівыя годы сваёй маладосці, не пазнала інстытут, дзе атрымала вышэйшую асвету. Асталіся толькі воставы будынкаў ды папялішчы.

Біце, таварышы, праклятых немцаў. Няхай да вашай нянавісці дадасца яшчэ і мая прага помсты. Няхай дапамагае вам наша любоў. Ідзіце ўперад і толькі ўперад».

А вось пасланне школьнікаў-комсамольцаў:

«Мы, вучні 8-га класа, прачыталі ваша пісьмо, дарагія падводнікі, апублікаванае ў газеце «Звязда», і рашылі паслаць вам сваё палкае комсамольскае прывітанне. Жывем мы ў горадзе Рагачоў, далёка ад мора, але і ў нашы мясціны даходзяць весткі аб вашых баявых справах, і мы ганарымся вамі».

Мы не можам прывесці вытрымкі з усіх пісем—іх многа. Але і гэтых дастаткова, каб сказаць, што дружба паміж падводнікамі-беларусамі і іх землякамі мацнее і паглыбляецца.

ВОЧНАЯ СТАЎКА

Каля шасці год таму назад малады Пасько пайшоў на службу ў Чырвоную Армію. Яго сястра асталася ў горадзе Краснадары.

Немцы прыйшлі ў Краснадар. Яны схапілі і павезлі ў Германію сястру Пасько. Аб гэтым ён даведаўся пазней, калі быў вызвален родны горад.

... Пасько прыйшоў ва Усходнюю Прусію афіцэрам, камандзірам стралковай роты. Яго рота ўварвалася ў адзін з хутароў. Пасько ўскочыў на ганак дома і пабег па карыдору. Насустрач яму з падвала, стукаючы драўлянымі чаравікамі, выбегла жанчына. Яна спынілася перад афіцэрам.

— Дзе немцы? — крыкнуў Пасько.

— Брат! — ціха сказала жанчына, — браточак родны, ці гэта ты?

Жанчына шырока раскінула рукі і моцна абняла афіцэра. Пазнаць яе было цяжка—да таго яна змянілася. Скрозь старэнькую кофтачку віднеліся крывяпадцёкі.

— Брат, ты спытаў, дзе немцы, пойдзем!..

Драўляныя калодкі зноў застукалі па лесніцы. Наперадзе ішоў Пасько з некалькімі байцамі. Ручны ліхтарык асвяціў падвал. Промень пайшоў знізу ўверх. Разам з праменем пачалі падымацца рукі чалавека, які стаяў у падвале. Промень спыніўся на абрузлым твары з двайным падбародкам.

— Я мірны жыхар, — сказаў немец.

— Не, гэта мой пан, — папраўліа яго Пасько, — цяпер я вам раскажу, які ён ёсць.

Дзяўчына не габарыла лішніх слоў. Яе выгляд быў самым грозным абвінаваўчым актам супроць гаспадара хутара.

— Ён кажа, што мірны жыхар. Глядзіце!

Дзяўчына ўказала на ружовы шрам на шчацэ, на крывавыя рубцы на плячы. Яна нагнулася, парылася ў кутку і выцягнула аўтамат і бізун, падобны на конскі хвост, з некалькіх квадратных скураных рэмняў і падняла яго над галавой.

— Гэты бізун рабілі для таго, каб выбіваць дываны, а ён ім мяне хлястаў. Два годы я працавала без адпачынку, без адзінага дня адпачынку, і два годы ён здзекваўся нада мною.

Немец, як звер, загнаны ў клетку, злосна бліснуў вачыма. Ледзь варочаючы тлустымі губамі, ён прагаварыў з расстаноўкай:

— Калі-б я ведаў, што так атрымаецца, то засек-бы цябе насмерць.

Гітлеравец быў адпраўлен у штаб батальёна.

Маёр М. БУЛКІН.
(Спец. кар. ТАСС).
3-ці Беларускі фронт.

Выступленне Рузвельта ў кангрэсе ЗША

ВАШЫНГТОН, 1 сакавіка. (ТАСС). Сёння Рузвельт выступіў на сумесным пасяджэнні абодвух палат кангрэса ЗША са справаздачай аб Крымскай канферэнцыі.

«Я прыбыў з Крымскай канферэнцыі, — сказаў Рузвельт, — з цвёрдай упэўненасцю ў тым, што мы добра пачалі наш шлях да ўсеагульнага міру. Канферэнцыя праследвала дзве галоўныя мэты. Па-першае, з максімальна магчымай хуткасцю і з мінімальнай стратай у жывой сіле саюзных краін дабіцца паражэння Германіі. Гэтая задача зараз выконваецца з вялікімі сіламі. Армія і народ Германіі адчуваюць магутнасць нашых узброеных сіл і армій саюзнікаў, якая ўсё ўзмацняецца...

Другая мэта заключаецца ў тым, каб прадаўжаць закладваць асновы міжнароднага пагаднення, якое пасля хаоса вайны забяспечыць парадак і бяспеку і якое дасць некаторую ўпэўненасць у тым, што ў краінах усяго свету будзе ўстаноўлен працяглы мір. На шляху да дасягнення гэтай мэты таксама зроблен велізарны прагрэс».

«Гітлер спадзяваўся, што мы не прыдзем да згоды, што якая-небудзь маленькая трэшчына можа ўзнікнуць у трывалай сцяне адзінства саюзнікаў, што дасць яму і яго прыяцелям-гангстэрам апошнюю надзею на тое, каб пазбегнуць гібелі. У гэтых мэтах яго прапагандысцкая машына дзейнічала многія месяцы. Аднак надзеі Гітлера рухнулі. Ніколі раней вялікія саюзнікі не былі звязаны больш цесным адзінствам не толькі ў мэтах вайны, але і ў мірных мэтах, і яны рашылі захаваць гэтае аб'яднанне адзін з адным і з усімі міралюбівымі нацыямі і, такім чынам, ідэал працяглага міру ва ўсім свеце становіцца рэальнасцю.

Кіраўнікі штабаў Савецкага Саюза, Англіі і Злучаных Штатаў сустракаліся штодня і часта раіліся з Маршалам Сталіным, Чэрчылем і са мною па пытанню аб каардынацыі стратэгічных і тактычных намаганняў усіх узброеных сіл саюзнікаў. Яны распрацавалі планы нанясення канчатковых сакрушальных ударaў па Германіі».

«Падрабязнасці гэтых планаў і пагадненняў,—сказаў Рузвельт,—з'яўляюцца ваеннай тайнай, аднак яны паскораць дзень канчатковага разгрому Германіі. Нацысты цяпер даведваюцца аб некаторых з іх на сваё няшчасце. Яны больш даведаюцца аб іх заўтра, паслязаўтра і ў наступныя дні. Яны не будуць мець перадышкі.

Мы не аслабім намаганняў ні на адзін момант да безагаворачнай капітуляцыі».

«Такое-ж значэнне,—указаў Рузвельт,—як ваенныя пагадненні, заключаныя на Крымскай канферэнцыі, мелі пагадненні адносна ўсеагульнай міжнароднай арганізацыі па забеспячэнню трывалага ўсеагульнага міру».

Рузвельт указаў, што на Крымскай канферэнцыі ўдалося дабіцца аднадушнага вырашэння пытанняў, якія датычаць вызваленых раёнаў.

«Адным з выдатных прыкладаў сумесных дзеянняў трох асноўных саюзнікаў у вызваленых раёнах,—прадаўжаў Рузвельт, — было рашэнне, дасягнутае ў адносінах да Польшчы. Усё польскае пытанне ў цэлым было патэнцыяльнай крыніцай непакою ў пасляваеннай Еўропе. І мы прышлі на канферэнцыю з цвёрдай рашымасцю знайсці агульную глебу для вырашэння гэтага пытання. І мы знайшлі яе... Я ўпэўнен, што пагадненне ў адносінах Польшчы пры даных акалічнасцях з'яўляецца самым лепшым з магчымых пагадненняў для свабоднай, непахіснай і квітнеючай польскай дзяржавы».

«Крымская канферэнцыя, — указаў Рузвельт, — была нарадай трох асноўных ваенных дзяржаў, на плячах якіх ляжыць асноўная адказнасць і цяжар вайны. Хоць па гэтай прычыне Францыя не прымала ўдзелу ў канферэнцыі, ніхто не можа не прызнаць, што ёй была прадастаўлена пэўная роля ў будучай Еўропе і ва ўсім свеце».

«Крымская канферэнцыя, — сказаў Рузвельт,—зусім натуральна, займалася толькі еўрапейскай вайной і палітычнымі праблемамі, якія датычаць Еўропы, і не разбірала пытанняў ціхаакіянскай вайны. На Мальце, аднак, наша аб'яднаная англа-амерыканская група начальнікаў штабаў распрацавала свае планы ўмацнення атак супроць Японіі».

«Крымская канферэнцыя была паспяховай спробай трох вядучых краін знайсці агульную базу для міру. Гэтая канферэнцыя, — заключыў Рузвельт, — азначае канец сістэмы аднабокіх дзеянняў і выключных саюзаў і сфер уплыву і сістэмы роўнавагі сіл і ўсіх іншых спосабаў, да якіх звярталіся на працягу стагоддзяў і якія не мелі поспеху. Мы прапануем замяніць усе гэтыя сістэмы ўсеагульнай арганізацыяй, да якой змогуць далучыцца ў канчатковым выніку ўсе міралюбівыя краіны. Я ўпэўнен, што кангрэс і амерыканскі народ адобраць вынікі гэтай канферэнцыі, як пачатак сталай структуры міру, на базе якой мы можам пачаць будаваць, з благаславення бога, той лепшы свет, у якім нашы дзеці і ўнукі—вашы і мае—дзеці і ўнукі ўсяго чалавечага роду павінны будуць жыць».

ВАЕННЫЯ ДЗЕЯННІ Ў ЗАХОДНЯЙ ЕЎРОПЕ

ЛОНДАН, 2 сакавіка. (ТАСС). У паведамленні штаба вярхоўнага камандавання экспедыцыйных сіл саюзнікаў гаворыцца, што войскі саюзнікаў прадаўжалі прасоўвацца ў раёне горада Прума і расшырылі прадмоснае ўмацаванне на рацэ Прум на поўдні ад горада. Занята вышыня, якая знаходзіцца, прыкладна, у 6,5 кілометра на паўночным усходзе ад Прума. Войскі саюзнікаў уступілі ў Керфенхейм і занялі Мюнхен-Гладбах. На ўсходзе ад Дзюрэна саюзнікі пераправіліся праз раку Нефель, занялі чатыры вёскі і ўступілі ў Вісерхейм. Войскі саюзнікаў, якія наступаюць у паўднёвым напрамку на ўсходнім беразе ракі Рэр, на поўдні ад Нідэгена, а таксама на ўсходзе ад ракі Эрфт, сутыкнуліся з упорным супраціўленнем нямецкіх войск.

Саюзнікі ўступілі ў Трыр і перарэзалі галоўнае шасе, прыкладна, у 2,5 кілометра на паўночным усходзе ад гэтага горада.

Авіяцыя саюзнікаў зрабіла налёты на чыгуначныя аб'екты на абодвух берагах Рэйна, паблізу Кельна, а таксама на 8 цэнтраў камунікацый, большасць якіх размешчана на захадзе ад Рэйна ў раёне Кельна.

НАЛЁТ 2.250 АМЕРЫКАНСКІХ САМАЛЁТАЎ НА ГЕРМАНІЮ

ЛОНДАН, 2 сакавіка. (ТАСС). У Лондане афіцыяльна аб'яўлена, што днём 1 сакавіка звыш 1.200 цяжкіх амерыканскіх бамбардыроўшчыкаў падвергнулі бамбардыроўцы германскія чыгуначныя цэнтры Гейльброн, Брухзаль, Гепінген, Рэйтлінген, Некарсульм, Ульм і Аугсбург. Звыш 600 амерыканскіх цяжкіх бамбардыроўшчыкаў зрабілі налёт на Мангейм і на завод сінтэтычнага гаручага паблізу Дортмунда. Амерыканскія бамбардыроўшчыкі дзейнічалі ў суправаджэнні больш чым 450 знішчальнікаў.

Англійскае міністэрства авіяцыі паведаміла, што ў ноч на 1 сакавіка англійскія самалёты «Маскіто» падвергнулі бамбардыроўцы Берлін, Нюрнберг і Мюнхен.

Адказны рэдактар
В. САМУЦІН.

Беларускі Дзяржаўны ордэна Леніна тэатр оперы і балета
ў памяшканні Акругова Дома Чырвонай Арміі
4 сакавіка РАНІШНІ СПЕКТАКЛЬ
„АЛЕСЯ“
Е. ЦІКОЦКАГА.
Пачатак у 12 гадзін.

Сёння ў тэатрах і кіно:

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДРАМАТЫЧНЫ ТЭАТР імені Янкі КУПАЛЫ
«ХТО СМЯЕЦЦА АПОШНІМ»
Пачатак у 19 гадзін.

Кінотэатр «Першы»
«ІВАН ГРОЗНЫ»

Кінотэатр «Беларусь»
«У СТАРЫМ ЧЫКАГО»

Дзіцячы кінотэатр «Радзіма»
Для дзяцей
„ЧАЛАВЕК З РУЖЖОМ“
Пачатак сеансаў у 10, 12, 14, 16 і 18 гадзін.
Для дарослых
«У ШЭСЦЬ ГАДЗІН ВЕЧАРА ПАСЛЯ ВАЙНЫ»
Пачатак сеансаў у 20 і 22 гадзіны.

Камбінат трэста „Белдзяржпромбуд“
ПРЫМАЕ ЗАКАЗЫ на распілоўку драўніны (круглага лесу).
ЗВЯРТАЦЦА ПА АДРАСУ: гор. Мінск, Пуцейская вуліца, 11.
ДЫРЭКЦЫЯ.

Металаапрацоўчай арцелі № 3 «ЧЫРВОНЫ ІНВАЛІД»
ПАТРАБУЮЦЦА:
кавалі, малатабойцы, слесары, токары, электраманцёры, рахункавод-касір, возчык, вучні па апрацоўцы метала.
Кваліфікаваным рабочым прадастаўляецца кватэра.
ЗВЯРТАЦЦА: гор. Мінск, вул. Варашылава, № 8.

АТ 28674 АДРАС РЭДАКЦЫІ І ВЫДАВЕЦТВА: г. Мінск, вул. Пушкіна, 55, 3-ці паверх. Тэлефоны: Адказнага рэдактара—149, Адказнага сакратара—150.